

Varsinais-Suomen Kylät ry. -
Egentliga Finlands Byar rf.

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
ÅBO YRKESHÖGSKOLA

EGENTLIGA FINLANDS BYAVERKSAMMAS SYN PÅ BYAVERKSAMHETENS FRAMTID

Linda Ahlfors
Satu Helenius

Egentliga Finlands Byar rf har under våren 2007 förverkligat en enkät för byaverksamhet i hela Egentliga Finlands landskap. Syftet var att reda ut byaverksamhetens framtidsutsikter och kartlägga byalagens villighet att delta i produktionen av olika service. Sammanlagt skickades 30 enkäter ut, sex stycken till varje region. Femton stycken svar returnerades, flitigast svarade man i Salo- och Åboregionen samt Åboland. Från alla regioner fick man åtminstone ett svar. I enkäten frågades inte skilt efter besvarandens hembygd, men om man ville delta i utlottningen fick man uppge den. På grund av detta vet man inte hemregionen för tre svaranden.

1. Har i er verksamhet deltagit? (Alternativ: ej alls, en del, många)

I så gott som alla (93 %) byaföreningars aktivitet har deltagit antingen en del eller många barn och ungdomar. Bara i en förenings verksamhet har inga barn eller ungdomar deltagit. I alla utom en förening deltar också inflyttade bybor i verksamheten. En del fritidsboende deltar också i verksamheten, i Åboland är de många men i Saloregionens byalag deltar endast få eller inga fritidsboende.

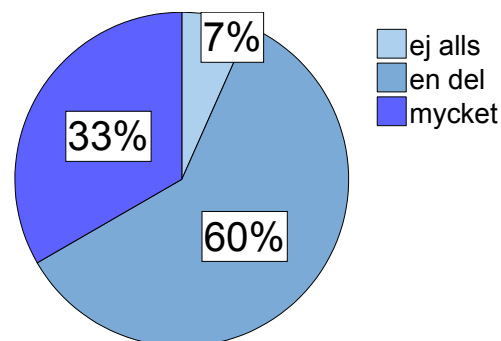
2. Har ni samarbetat med andra verksamma? (Alternativ: ej alls, en del, mycket)

I enkäten kartlades byarnas nuvarande samarbetspartners. Med andra byar har en del (80 %) eller inget samarbete utförts. Kommunen är klart en populär samarbetspartner. Alla byalag samarbetar antingen en del (47 %) eller mycket (53 %) med kommunen. Över hälften av byalagen samarbetar en del med myndigheterna.

Samarbetat	mycket	en del	ej alls
Kommunen	8	7	-
Andra föreningar i området	5	9	1
Andra byar	-	12	3
Byaskola	5	4	4
Myndigheter	3	8	3
Församling	1	8	5
4H / annan ungdomsförening	1	4	9
Aktionsgrupp	1	3	10

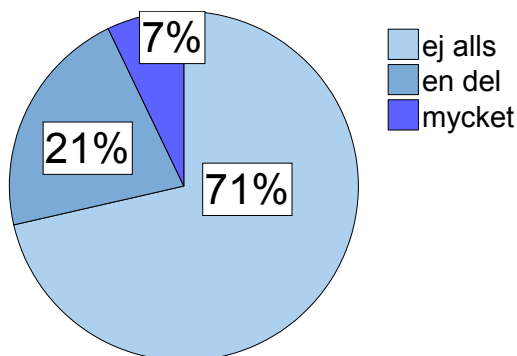
Största delen (60 %) av byarna har samarbetat en del med andra föreningar i området. En tredjedel av föreningar uppger att mycket samarbete utförts. På basen av svaren tolkade vi det som så, att om en byaskola finns, samarbetar man oftast mycket med den. För byaskolans del delades svaren om samarbetets mängd jämnt på alla svaralternativ; ej alls (33 %) – en del (33 %) – mycket (33 %).

Andra föreningar i bygden

Figur 1. Samarbete med andra föreningar.

Aktionsgrupp

Enligt de svarande har samarbetet med aktionsgrupperna varit begränsat (21 %) eller har uteblivit helt (71 %). Bara en förening svarade att de samarbetat mycket med en aktionsgrupp. Troligen har de svarande inte fullt förstått begreppet aktionsgrupp och samarbetsprocenterna har därför blivit låga.

Figur 2. Samarbete med aktionsgrupp.

Nästan två tredjedelar av byalagen har inte samarbetat alls med 4H eller någon annan ungdomsförening. 29 % har haft en del samarbete. En tredjedel av byalagen samarbetar inte med församlingen, men 57 % samarbetar också med denna.

3. Har ni, i ert tycke, kunnande inom följande områden som förbinds med föreningsverksamhet? (Alternativ: ej alls, en del, tillräckligt)

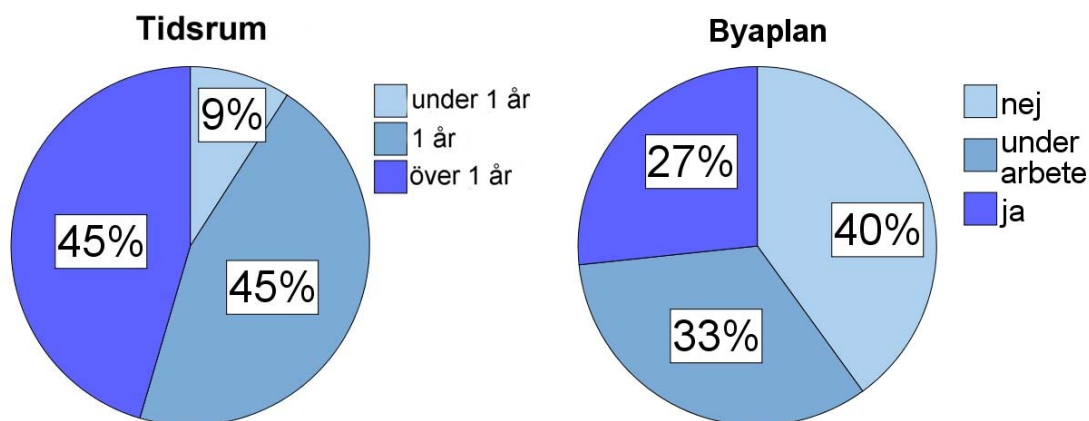
Upplever ni att ni behöver skolning inom något av de i frågorna 1-3 nämnda områdena? Hurudan skolning?

De byaverksamma upplever att de behärskar det mesta kunnande som behövs inom byaverksamheten väl. Hjälpt ville man främst ha för utvecklandet av kunnandet inom projektverksamheten. Två tredjedelar av de svarande upplevde att de har mycket kunnande inom skötseln av ekonomi och informering. Också de förtroendevaldas uppgifter har skötts med kunnande, i två föreningar uppges dock inget kunnande inom området. Byalagen har ändå inte upplevt att de behöver mera skolning inom området.

Kunnande	tillräckligt	en del	ej alls	hjälp behövs (st.)
Informering	10	5	-	1
Ekonomisk aktivitet	10	5	-	3
Förtroendevaldas uppgifter	9	4	2	-
Projektkunnande	7	7	1	5

Sammanlagt sex byalag ville ha någonslags hjälp för att förbättra verksamheten. Trots att överlägset största delen (93 %) av föreningarna upplever att de har tillräckligt eller en del kunnande inom projektverksamhet, ville man också ha mest hjälp för att förbättra just projektkunnandet. Fem föreningar önskade hjälp för att förbättra projektfärdigheterna och tre ville ha hjälp med utvecklandet av den ekonomiska verksamheten.

4. På hur lång sikt planeras den framtida verksamheten i er förening? Har ni övervägt uppläggning av en byaplan?

Figur 3. Uppläggning av byaplan och planering av framtiden.

Oftast planeras byns verksamhet ett eller två år i taget. I de byar där en byaplan upplagts är tidsperioden längre, cirka 2-10 år. Endast en förening uppgav att de planerar sin verksamhet närmare än ett år åt gången, det vill säga i perioder om 1-3 månader. I tre av de svarande byarna finns en färdig byaplan. I fem byar är den under arbete eller så överväger man att utarbeta en. Sju byar rapporterade att ingen plan finns eller besvarade inte frågan.

5. Medverkar er förening nu eller kommer den i framtiden att vilja medverka i främjandet av följande service? (Alternativ: ej alls, en del, mycket)

Generellt har byalagen intresse för att producera service och utvidga samarbetet. Vissa föreningar är intresserade av att producera så gott som all slags service, men några föreningar har varken resurser eller intresse av att producera service. Mest intresse för produktion av service finns inom kommunaltekniken, välfärdsservicen samt natur och turism. Alla byalag förutom ett har dessutom intresse av att sköta bylandskapet.

A. Kommunalteknik

I fråga om kommunaltekniken finns mest intresse för ordnandet av vattenservice, förbättrandet av trafiksäkerheten och underhållet av vägar. För avfallsservicens del uppgav en tredjedel av föreningarna att de är mycket intresserade, men en lika stor del (33 %) är inte alls intresserade. Största delen av byalagen ämnar inte delta i byggandet av ett lokalt värmenät, men några (14 %) föreningar har stort intresse också för utvecklandet av värmenät. Över en tredjedel är inte alls intresserade av ordnandet av transporter, en del (14 %) skulle i sin tur vilja producera också transportservice.

Intresserar	mycket	en del	ej alls
Vatten- och avloppsservice	8	5	2
Trafiksäkerhet	7	5	3
Underhåll av vägar	6	7	2
Avfallsservice	5	5	5
Transportservice	2	6	6
Lokalt värmenät	2	3	9

B. Valfärdsservice

Evenemang som har med motion och kultur att göra har traditionellt tillhört så gott som alla byalags verksamhet. Därför har alla svarande föreningar (100 %) intresse för produktion av motions- och kulturservice. Minst intresserade är man av barnens och de äldres service samt förmedling av ströjobb, men största delen (67 %) har visst intresse för deltagande i produktionen av också dessa service.

Intresserar	mycket	en del	ej alls
Kartläggning av servicebehov	5	5	5
Kulturservice	3	11	-
Motionservice	3	10	-
Byahjälp / -gårdskarlar	3	9	2
Klubbverksamhet för barn	3	7	5
Serviceregister	2	8	5
Service för äldre	2	7	5
Förmedling av ströjobb	1	9	5

C. Hyresverksamhet

Ordnandet av hyresverksamhet delade byalagens åsikter. En del (29 %) är väldigt intresserade av att hyra ut byahuset, men en lika stor del är inte alls intresserade. Åtminstone till en del är detta ett resultat av att inget byahus finns.

Intresserar	mycket	en del	ej alls
Byahus	4	5	5
Saker, maskiner	2	6	6
Förråd	-	2	11

Det finns inte stort intresse för uthyrning av saker eller förråd, men ungefär hälften av de svarande skulle kunna överväga uthyrning av saker. Intresset korrelerar i fråga om alla uthyrningsfrågor, byalagen alltså antingen har eller har inte intresse för all slags uthyrningsverksamhet.

D. Natur- och turismservice

Intresserar	mycket	en del	ej alls
Underhåll av rutt / strand osv.	4	8	2
Samarbete med företagare	2	8	4
Guidning / kaffeservering	1	11	2

Verksamhet som har med natur och turism att göra är också populär. Underhåll av rutter, stigar och simstränder intresserar alla (86 %) utom två byalag en del eller mycket. Överlägset största delen (84 %) är också intresserade av guidning eller kaffeservering. En tredjedel av de svarande har inte intresse av samarbete med en turismföretagare, men de andra, det vill säga två tredjedelar anser också detta samarbete möjligt.

E. Skötsel av bymiljön

Alla vill sköta sitt eget bylandskap. Största delen (72 %) uppgav också att de skulle vara intresserade av restaurering av byggnader. Största delen av de intresserade är dessutom mycket intresserade. Endast 57 % av föreningarna är dock villiga att restaurera vattendrag.

Intresserar	mycket	en del	ej alls
Skötsel av bylandskapet	6	8	1
Restaurering av byggnader	6	4	4
Restaurering av vattendrag	3	5	6

F. Boende

I tio (67 %) byar vill man i framtiden kartlägga eller har man redan kartlagt tomter. Mindre än hälften av byalagen (47 %) har intresse för kartläggning av byggplatser och upplägning av byggplan för byn.

Intresserar	mycket	en del	ej alls
Kartläggning av tomter / bostäder	4	6	5
Kartläggning av byggplatser	3	4	8

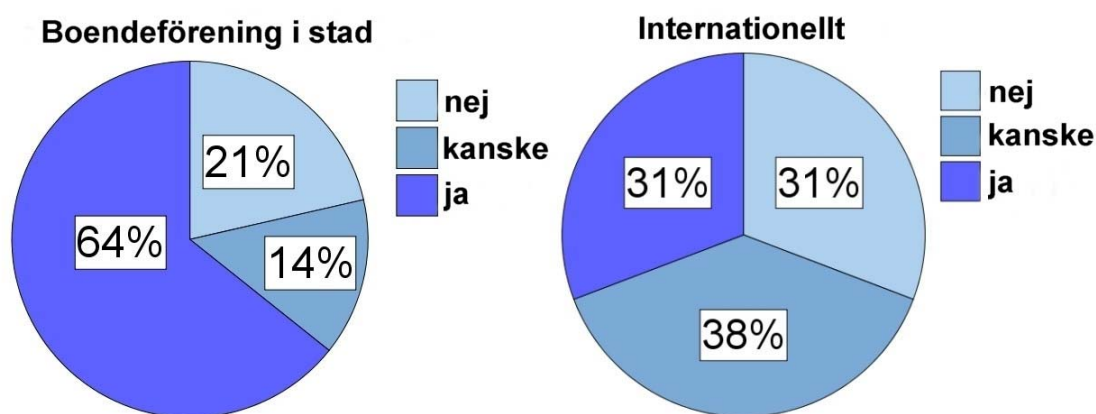
G. Har er förening konkurren utsatt någon typ av service (el, avfallsservice, plogning o.dyl.) eller övervägt att göra det?

Två tredjedelar av byalagen har redan konkurrensutsatt åtminstone en typ av service. Främst används konkurrensutsättningen då man skaffar elektricitet, men flera föreningar har också konkurrensutsatt avfallsservicen.

6. Skulle er förening vara intresserad av att utbyta erfarenheter till exempel med en boendeförening eller ett stadssamfund från någon stad?

7. Skulle er förening vara intresserad av internationellt samarbete med utländska byaktiva? Ifall ja, hurudant samarbete och vad skulle kunna vara ett möjligt samarbetsland?

Två tredjedelar av byalagen är villiga att samarbeta med stadsbor. Sju byaföreningar (64 %) skulle vara intresserade av att byta erfarenheter och samarbeta med en boendeförening från en stad. Tre skulle möjligtvis vara intresserade och fyra vill inte samarbeta med boendeföreningar.

Figur 4. Samarbete i framtiden.

På basen av svaren skulle det finnas intresse också för internationellt samarbete, endast fyra byalag avvisade tanken på rak arm. Många av byalagen skulle dock vilja ha mer information om saken. Intresse till internationellt samarbete finns i Loimaa- och Åboregionen, samt i Nystadsregionen. Till samarbetsländer föreslogs Lettland och Tyskland.

8. Hurudan service önskar ni i samband med byaombudsverksamheten i fortsättningen? (Alternativ: ej alls, en del, mycket)

Mest önskades informering, hjälp med utvecklingsidéer och guidematerial av byaombudsmannen (i alla byaföreningar hade man i dessa punkter svarat antingen en del eller mycket). Också alla de andra service som nämndes i enkäten önskades en del. Många av byalagen önskade också byaombudsmannens hjälp för att utveckla verksamheten och genomföra idéer. Evenemang för hela landskapet önskades också i framtiden.

Skolning önskar 85 % av byalagen och alla svarande önskar informering. 80 % av byarna vill ha en del hjälp med utvecklingsidéer och 20 % mycket hjälp. Sammanlagt 85 % önskar att det arrangeras landskapliga evenemang. Alla tycker att guidematerial vore nyttigt. En fjärdedel av föreningarna önskade inga exkursioner, 67 % önskade en del och 8 % mycket.

9. Hur brukar ni få information om evenemang, skolning o.dyl. organiserad av byaombudsmannen och / eller Egentliga Finlands byaverksamhet?

E-post, Internet och byabrevet har nått de byaverksamma bäst. Fem byalag använder e-post, men inte Internet och fyra Internet men inte e-post. Bara fyra föreningar använder både e-post och Internet för att få information om byaverksamheten.

Informationskälla	ja	nej
E-post	9	5
Byabrev	8	6
Internet	8	6
Tidningar	4	10
Andra byaktiva	1	13

Byabrevet skickas till alla byalag i området, men endast åtta byaverksamma uppger att de får information om tillställningar ur denna. Resten av de verksamma använder främst Internet som sin informationskälla. En del ersätter byabrevet med e-post. Tidningar och telefon användes inte just alls. Bara en svarande uppgav ha fått information från andra byaverksamma.

Ordet är fritt: berätta om era tankar och önskemål gällande er egen by eller om utvecklandet av byaverksamheten i Egentliga Finland överlag

Man önskade mer information om byarnas tillställningar och möjligtvis också någonslags diskussionsspalt där de byaverksamma kunde byta erfarenheter i MaaseutuPlus –tidningen. Kylätoimintapassi-skolningen prisades som fungerande och passligt växelverkande.

Utdrag ur svaren:

"Vår lilla förening satsar mest på trivseln i byn - enskilda medlemmar har inflytande i andra organ för att driva framåt 'hårdare' projekt"

” [I praktiken passar en del av dessa (service) bättre åt någon annan förening. Koordinering kunde dock vara en del av byaföreningens roll.]”

”[En byaverksamhetstidning med mera information om byarnas program, evenemang osv. En tidning där man kunde diskutera!! En byaverksamhetsvimpel?? (för gratulationsvisiter)]”

”[Kylätoimintapassi-skolningen har varit och är fortfarande ett bra sätt att föra saker framåt. Liknande växelverkande skolning bara i framtiden också.]”

”[En "vilostund" på gång efter många aktiva år, just nu kan jag inte komma på något]”.

Sammandrag

Byalagens verksamhetsaktivitet varierar både från region till region och tidsmässigt. En del av föreningarna uppgav att de är för små antingen till sina resurser eller medlemsantal för att klara omfattande byaverksamhet eller så har de inga intressen utöver förbättrandet av trivseln eller ordnandet av tillställningar. En del vill inte delta i främjandet av service eftersom detta anses vara för arbetsamt för byaföreningen eller

andra föreningar upplevs som bättre anpassade till att producera service. Endast några byalag är dock av denna åsikt.

På basen av enkäten kan man dra slutsatsen att Egentliga Finlands byar är mycket olika till både verksamhet och behov. Endast i få frågor följde svaren en enhetlig linje. Därför lönar det sig för Egentliga Finlands Byar rf att erbjuda hjälp och service åt byarna så mångsidigt som möjligt och kontinuerligt hålla reda på de föränderliga behoven i byarna.